

Aplikace práva

Aplikace práva

*Typ aplikace
role*

pocházející od

- ❖ **Subjektivní** - povinnostní subjekt → subjektivní stránka motivačního působení
- ❖ **Objektivní** - odlišný od povinnostního subjektu:

Schéma aplikace

A/ Autoritativní → akt aplikace → orgán
práva stanovený objektivním
právem

společenský zájem
práva

znalý - neznalý

B/ Neautoritativní → postulát → právník
/ jiný znalec práva /

maxima výhod

Aplikace práva

- 1) Vydávání individuálních právních norem
- 2) Zvláštní forma realizace práva prováděná státními orgány.

Aplikace je tvůrčí a organizační činnost směřující k realizaci práva.

APLIKACE - definice

- **Kvalifikovaná forma realizace práva uskutečňovaná orgány veřejné moci**
- **Spočívá v pravomoci státních orgánů vydávat individuální právní akty**
- **Podstatou je rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob podle zákona**

Druhy procesů v aplikaci

- Soudní řízení (občanské, obchodní, trestní)
- Správní řízení
- Některé typy řízení před Ústavním soudem
- Zvláštní typy řízení (insolvenční)
- O aplikaci práva nejde, když nerozhoduje orgán veřejné moci, neřadíme sem abstraktní kontrolu ústavnosti nebo vydávání interních předpisů.

Proces aplikace práva

I. Zjištění skutkového stavu

objektivní pravda →

zjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností

/ in dubio pro reo /

II. Zjištění právní normy

platnost a účinnost normy

autentický (oficiální text) normy

souladnost norem /odstranění rozporu/

výklad-interpretace normy

III. Vydání aktu aplikace práva (individuálního právního aktu)

Zjištění skutkového stavu

- 1. fáze aplikačního procesu
- Posouzení průběhu předcházejícího děje
- Prostřednictvím procesu dokazování
- Ze strany aplikující právo platí *Zásada volného hodnocení důkazů*: důkazy hodnotí jednotlivě a v souvislostech ve vztahu k danému případu

Zjištění skutkového stavu 2

- V určitých případech je dokazování usnadněno tzv. právními domněnkami a fikcemi
- Pr. domněnky: vycházejí z určité obecné životní zkušenosti (vyvratitelné nebo nevyvratitelné)
- Pr. fikce: vychází z uměle vytvořeného skutkového předpokladu, který má zpravidla jen legislativně technický základ

Není div, že svět je divnějši než fikce, protože fikce musí dávat smysl. To se v reálném světě vždy neděje.

Mark Twain

Důkazní prostředky

Listiny - důkazní moc závisí na pravosti:

Veřejné: zhotoveny předepsaným způsobem a pravomocným orgánem (např. osvědčení)

Soukromé: ty ostatní, mají nižší důkazní hodnotu (např. deníky, dopisy)

Výpovědi

– **Účastnická** výpověď,

- **Svědecká** výpověď.

Svědci: nezúčastněné osoby, které mohou na základě vlastní vědomosti vypovídat o skutečnostech, které jsou důležité pro rozhodnutí ve věci samé;

povinnost svědčit – dostavení se a podání pravdivé výpovědi x odepření výpovědi

Obviněný může odepřít výpověď vždy

Znalecké posudky:

– lékařský, technický, ekonomický....:

Podává se písemně, ale podstatná část by měla být přednesena ústně u soudního jednání

Znalci: osoby, které na základě svých odborných vědomostí a zkušeností mohou vypovídat o skutečnostech, ke kterým je třeba zvláštních znalostí

Ohledání:

Nejspolehlivější, pouze zřídka možné

Soud se sám seznamuje s okolnostmi důležitými pro vlastní rozhodnutí

Dělení důkazů

Podle vztahu **k dokazované skutečnosti:**

Přímé cca nepřímé

Podle **vztahu pramene** k dokazované skutečnosti

Původní cca odvozené

Podle vztahu **k předmětu obvinění** v trestním řízení

Usvědčující cca ospravedlňující

Zda byl získán **v souladu s procesními předpisy**

Zákonný cca nezákonný

Zásady občanského soudního řízení

1. Zásada materiální pravdy x formální pravdy
2. Volného hodnocení důkazů
3. Kontradiktornosti
4. Dispoziční
5. Projednací
6. Veřejnosti a ústnosti
7. Přímosti
8. Arbitrárního pořádku
9. Soudcovské nezávislosti
10. Jednotné soustavy soudů

Zásady trestního řízení

1. Zásada řádného a spravedlivého zákon. procesu
2. Zásada zákonnosti
3. Legality
4. Oficiality
5. Obžalovací
6. Volného hodnocení důkazů
7. Zjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností
8. Ústnosti
9. Veřejnosti
10. Rychlosti řízení

Zásady správního řízení

1. Zásada materiální pravdy
2. Aktivní součinnosti účastníků řízení
3. Rychlosti a hospodárnosti řízení
4. Rovnosti účastníků řízení
5. Volného hodnocení důkazů
6. Neveřejnosti
7. Písemnosti

2) **NALEZENÍ PŘÍSLUŠNÉ PR. NORMY** **druhá fáze aplikačního procesu**

Je nutné, aby:

Norma byla **platná a účinná** (všechny náležitosti normotvorného procesu musí být splněny)

Byl ověřen její **autentický text** (jedině ve sbírce zákonů)

Nebyla v rozporu s jinou normou

Byl proveden její **výklad** – **interpretace**
(gramatický a logický výklad)

3) FÁZE APLIKAČNÍHO PROCESU = VYDÁNÍ AAP/ IPA/

Vyvrcholení procesu

Výsledek pravomocného rozhodnutí st.
orgánu

Zakládá, mění, ruší, autoritativně ověřuje
práva a povinnosti subjektů

Akty aplikace práva /individuální právní akty/

Náležitosti

A) formální

- ✓ právní moc x účinnost
- ✓ vykonatelnost

B) obsahové

- ✓ záhlaví
- ✓ výrok
- ✓ odůvodnění
- ✓ poučení o možnosti odvolání

PRÁVNÍ MOC

Vlastnost soudního nebo správního /jiného/ rozhodnutí spočívající v jeho KONEČNOSTI-
tzv. formální právní moc

Rozhodnutí již NELZE NAPADNOUT řádným
opravným prostředkem.

Vyznačuje se relativní ZÁVAZNOSTÍ a
NEZMĚNITELNOSTÍ

– tzv. materiální právní moc

VYKONATELNOST

- **Moment** skutečné realizace právního aktu
- **Obvykle je v aktu stanovena lhůta** (do týdne je třeba dluh uhradit)
- **Obecně 3 dny od právní moci dle osř.**

Části IPA :

- 1. Záhlaví** – jaký orgán ve věci rozhodl
- 2. Výrok** – /enunciát/ vlastní rozhodnutí
- 3. Odůvodnění** – náležitosti
- 4. Poučení o možnosti odvolání** – informuje o možnosti odvolání

Opravné prostředky

- Řádné

- lze použít **dokud IPA nenabyl** právní moci, proti nepravomocným rozsudkům
Příklad- odvolání, stížnost, odpor, rozklad
Výjimečně není odvolání přípustné vůbec nebo jsou jeho důvody striktně omezeny: usnesení, jímž se upravuje vedení řízení

- Mimořádné

- použijí se **po nabytí** právní moci rozsudku, rozhodnutí
- Př. dovolání, žaloba pro zmatečnost, obnova řízení

Účinky podání odvolání

- **Suspenzivní** -včas podaným odvoláním se právní moc a vykonatelnost napadeného rozhodnutí odkládá.

Devolutivní -odvolání zásadně rozhoduje soud nebo správní úřad nadřazený /nadřízený/ soudu nebo úřadu, který rozhodnutí vydal.

Výjimkou je případ tzv. *autoremedury*.

Druhy aktů aplikace práva

1/ Dle hlediska účinků

- ❑ konstitutivní (ex nunc)
- ❑ deklaratorní (ex tunc) (cca *osvědčení*)

2/ Dle podnětu

- ❑ vnějšího
  - ✓ výlučně /trestný čin/
  - ✓ prostého /občanskoprávní žaloba /
- ❑ orgánu aplikujícího právo /ex off/

Druhy aktů aplikace práva

3/ **Dle části** právní normy

- dispozice
- sankce

4/ **Postavení** státního orgánu

- účastník založeného právního vztahu
- není účastník právního vztahu

Z HLEDISKA DŮSLEDKŮ /ÚČINKŮ/

○ **Konstitutivní (zakládající)**

- Zakládají, mění nebo ruší příslušný právní stav
- Působí ex nunc (od okamžiku vydání do budoucna)

○ ***Deklaratorní (osvědčující)***

- Autoritativně ověřují společenskou situaci
- Působí ex tunc (od vzniku situace)

Z HLEDISKA PODNĚTU, NA JEHOŽ ZÁKLADĚ BYL VYDÁN

Akty vydané z *vnějšího podnětu*
nejčastější

Akty vydané z *vlastní iniciativy* úřední
povinnosti příslušného st. orgánu /**ex offo**/

3.Z HLEDISKA STRUKTURY PR. NORMY

- Akty směřující k ***realizaci dispozice***
- Akty směřující k ***realizaci sankce***

4. Z HLEDISKA POSTAVENÍ ST. ORGÁNU V NOVĚ ZALOŽENÉM VZTAHU

- Státní orgán ***není účastníkem***

- Státní orgán ***je účastníkem*** nově založeného společenského vztahu

*Děkuji za
pozornost*

